

Preek

De opwekking van Lazarus is een wonderlijk verhaal. Wij zouden zo iets ook wel eens mee willen maken, maar zal dat ooit gebeuren? Moeten we zo'n verhaal dan zomaar aannemen, op gezag van de bijbel? Of zit er een diepere betekenis achter, waar wij ook nog mee uit de voeten kunnen? Dat laatste geloof ik zeker. Johannes heeft dit verhaal met opzet geplaatst vlak voor de arrestatie van Jezus. Het gaat hem erom dat er nu al, nog voor Jezus gaat lijden en sterven, licht schijnt. Het licht van de opstanding. En Lazarus is daarbij een mens zoals wij die delen mag in de opstandingskracht van Jezus. Lazarus is het type van de gelovige. Zijn verhaal is ons verhaal, het verhaal van de gelovige. Wie gelooft, die heeft emoties en gewaarwordingen, die heeft bepaalde ervaringen die hij met 'God' aanduidt. Geloven is niet alleen het aannemen van onbewijsbare dingen, het is geen rare kronkel in je hoofd, het is een kronkel in je hele bestaan en of die raar is, dat moeten we nog maar afwachten. Voor wie gelooft is er een zekere vertrouwdheid met God. Die wisselt nogal van persoon tot persoon. En die vertrouwdheid gaat ook op en neer met de wisselvalligheden van je leven. Maar geloven is toch zo iets als een blik van verstandhouding. De bijbel noemt dat: vriendschap. Geloven is vriendschap met God. Daarom is Lazarus zo'n goed voorbeeld van wat geloof is. Want Jezus noemt hem: mijn vriend.

Geloof is kwetsbaar. Het kent zijn aanvechtingen. Geloof kan ziek worden, kan sterven. Lazarus is gestorven. Ja, maar Jezus noemt dat anders: Lazarus slaapt, zegt hij. Daar klinkt hoop in door. Wie slaapt, die kan gewekt worden. Hierin klinkt al een schone boodschap voor ons door. Wij zeggen wel eens: mijn geloof is dood. Misschien zitten hier in de kerk ook wel mensen, jonge of oude, die zeggen: mijn geloof is dood. Mijn geloof is gestorven. Er is misschien zoveel gebeurd dat u niet meer kunt geloven. Of je bent zo gaan twijfelen aan het geloof, dat je het gewoon niet meer zo ziet zitten. Mijn geloof is dood. Kunt u het verdragen als Jezus zou reageren: nee, het slaapt? Misschien gaan uw kinderen of kleinkinderen nooit meer naar de kerk. Ze bidden ook niet meer bij het eten, ze lezen geen bijbel. Ze hebben er geen enkele behoefte meer aan. U denkt: hun geloof is dood. Maar Jezus zegt: het slaapt. Zou het kunnen zijn, dat grote delen van Europa momenteel slapen? In slaap gewiegd door veel eten en drinken, veel t.v., veel welvaart? En Jezus wacht en wacht maar. Of is de tijd nabij, dat Hij komt om zijn vrienden en vriendinnen uit de slaap te wekken? Gaan wij het meemaken dat vele Lazarussen uit hun graf op zullen staan? Laten we maar niet teveel speculeren, en allereerst onszelf aan laten spreken. Want misschien zijn wij het zelf wel die slapen. Willen wij gewekt worden?

Wanneer het geloof de slaap des doods slaapt, dan is er geen innerlijke omgang met God meer, dan is de vertrouwelijke vriendschap kapot, dan smaakt het leven niet meer naar het mysterie. Wat dan? Nou, dan komen de zusters van het geloof in actie. Martha en Maria. De zusters van Lazarus, de zusters van het geloof. En wat zijn de zusters van het geloof? Dat zijn hoop en liefde. De hoop is de eerste. Dat is Martha. Zij wordt ons in de evangeliën getekend als de meest actieve van de twee zusters. Zodra zij verneemt dat Jezus nabij is, staat ze op, snelt hem tegemoet en als ze hem ziet zegt ze: 'Heer, als u hier geweest was, dan was mi jn broer niet gestorven'. Daar klinkt een beetje een verwijt in door. O, Jezus, waarom was u

niet op tijd. Zulke verwijten moeten geuit worden. Wanneer er in ons hart bitterheid is jegens God, moeten we die niet verdringen, we moeten die uiten, we moeten die in de relatie met God doorworstelen. Martha doet dat. Maar ze uit daarmee tevens hoeveel ze van Jezus verwacht. 'U had hem kunnen redden.' Ja, en ze gaat nog verder: 'Ook nu weet ik, dat God u geven zal, wat u Hem vraagt.' Wat zegt ze hier? Zou ze een toespeling maken op het ondenkbare? Ik denk dat ze zelf niet weet wat ze bedoelt. Maar dat ze in haar grote nood tot Jezus is gevlucht en haar grenzeloze vertrouwen in hem uitspreekt. Zij is een sterke vrouw, met een ontembare hoop. De hoop is het brutale zusje van het geloof. Als het geloof dood is, of slaapt, zoals Jezus dat noemt, dan lijkt alles verloren, maar zo is het niet. De brutale zuster hoop neemt dan de leiding. Soms lijkt de hoop wel heel erg driest. Dat zien we in de ogen van veel vluchtelingen. Een drieste hoop drijft deze mensen aan. Zal deze hoop ook leiden tot nieuwe mogelijkheden om menswaardig te leven? En waar dan? We weten het nog niet. We leven tussen hoop en vrees in. Maar zonder hoop gebeurt er nooit iets. Zo is het alle eeuwen geweest. Zonder de driestheid van hoopvolle vaak jonge mensen blijven dingen zoals ze zijn. Ik zou in de kerk wel eens wat meer de drieste hoop van jonge mensen willen zien. Dan raken we misschien wel een beetje in verwarring, dan veranderen oude vertrouwde patronen, maar het zou de kerk misschien wel goed doen. Omdat ons geloof misschien wel een beetje slaapt. Het brutale zusje hoop komt vooral in beweging als het geloof slaapt. Dat merken we ook in het klein. Soms weet je niet meer wat je geloven moet. Maar de hoop kun je niet loslaten. Er is toch iets in onze menselijke ziel dat blijft hopen. En deze hoop is niet vergeefs. Jezus voedt die hoop ook. 'Je broer zal opstaan', zegt hij. Martha zegt: 'Zeker, Heer, op de dag als alle doden opstaan'. 'Ik ben de opstanding en het leven', zegt Jezus, 'wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft'. Om deze woorden gaat het eigenlijk. Ze vormen de kern van dit hele verhaal. Het christelijk geloof leeft van de vriendschap met Christus. Wat betekent hij dan voor ons? Hij is voor ons de poort naar de Bron van Leven die wij God noemen. Het gaat in ons geloof om God, en niet om Jezus, maar Jezus is voor ons de vonk die ons in vuur en vlam zet. Wie een innerlijke vriendschap met Christus cultiveert, komt dicht bij het mysterie van het leven, groeit dicht naar Hem toe die Jezus 'Vader' noemde. En wie dat aandurft, die komt in aanraking met leven, met echt, onverwoestbaar leven. Dan roert zich de hoop. Dan krijgt Martha een antwoord, zelfs over de grenzen van de dood heen. Toen een vriend van mij hoorde hoe ziek hij was, greep hij terug op een intense ervaring uit zijn kindertijd, een ervaring van vertrouwdheid met Jezus. Dat is niet je vastklampen aan illusie, dat is een actie van Martha. Dan vindt in jouw innerlijk die dialoog plaats tussen Martha en Jezus. Dan klinken die woorden: 'Ik ben de opstanding en het leven, wie in mij gelooft, zal leven, ook wanneer hij sterft'. Wee diegene die mensen hun hoop ontnemt. Zij beroven het geloof van een belangrijke bondgenoot. En deze hoop is niet alleen gericht op dit leven. 'Als wij alleen op dit leven onze hoop gericht hadden, waren wij de beklagenswaardigste van alle mensen', zegt de apostel Paulus. Natuurlijk moeten wij ons inzetten voor een betere wereld, voor bestrijding van allerlei ziekten, van honger en oorlog. Ook daarin gaat Martha ons voor. Maar uiteindelijk staan wij machteloos bij een graf, houden we zwijgend de hand vast van

degene die sterven gaat. En hebben we dan niets meer te bieden? Of durven we een stap verder te gaan en door te geven van wat Christus zei: 'Ik ben de opstanding en het leven. Wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft'?

De tweede bondgenoot van het geloof is de liefde. Dat is Maria. Zij wordt ons in de evangeliën getekend als een vrouw die Jezus op bijzondere wijze beminde. Toen Jezus eens bij hen was en Martha druk in de keuken bezig, zat Maria aan de voeten van Jezus. Ook heeft zij, zegt Johannes, Jezus' voeten gezalfd en met haar haren afgedroogd. De liefde is ingetogener dan de hoop. Terwijl de hoop graag rent en draaft om van alles te verwezenlijken, is de liefde tevreden met nabijheid van de geliefde. De liefde is uit om samen-zijn. Hoop is doen, liefde is zijn. Terwijl de hoop graag grote dingen doet, wil de liefde zich uitdrukken in persoonlijke toewijding. Liefde is kwetsbaar. Daarom wordt ons ook verteld dat Maria thuis blijft zitten, terwijl Martha wegsnelt, als ze horen dat Jezus gekomen is. Maria blijft thuis, want haar liefde is gekwetst. Maar als Martha, weer thuisgekomen haar toefluistert: 'de Heer is er en hij roept je', staat ze op uit haar gekwetstheid en snelt naar Jezus toe. Liefde wordt gewekt door aandacht. Hier verlangt de liefde naar, dat in haar hart gefluisterd wordt: de Heer is er en hij roept je. Als dat waar is, dan wil de liefde niets anders dan neervallen aan zijn voeten. En het is waar, gemeente, het is waar. De Heer is er en hij roept u. Hoort u het niet? Fluistert alles u het niet toe? Hoort u het niet aan de lentewind? In het zingen van de vogels, in het kraaien van kleine kinderen, in de muziek, in alle schoonheid, in alles wat ons ontroeren kan en raken? Hoort u niet dat in al die dingen zuster hoop ons toefluistert: de Heer is daar, en hij roept u?

U vraagt zich misschien af: wat voor zin heeft het om zo hoop en liefde te wekken, als het geloof dood is? Kunnen Maria en Martha dan Lazarus doen opstaan? Nee, dat kunnen ze niet. Maar het wordt ons natuurlijk niet voor niets zo verteld. Want Martha en Maria hebben toch een belangrijke functie in dit verhaal. Hun woorden en hun tranen hebben effect op Jezus, zij voeden hem, zij roepen als het ware de bevrijdende kracht in hem op. Als Jezus dit verdriet ziet, dan wordt hij, zo lizen we zeer geërgerd en zeer ontroerd. Dan voelt hij dus een grote woede in zich, woede jegens de dood die alles kapotmaakt. Dan wordt hij tot in zijn diepste innerlijk geraakt, zo, dat hij huilt. En dan komt hij in actie. Dan moet die steen weg, die afsluitende steen moet weg. En dan, met luide stem, gebiedend en geen tegenspraak duldend, roept hij: Lazarus, kom naar buiten. En dan komt broertje geloof naar buiten, met de windsels van de dood nog om handen en voeten en om het gelaat. Dat het geloof ontwaakt, dat het de doodslaap ontrijst, dat de vriendschap met God zich herstelt, dat is een wonder. Dat kan alleen gewekt worden door de stem van Christus. Maar die stem had nooit zo luid en dwingend geklonken als zuster hoop en zuster liefde hem niet gevoed hadden en uitgedaagd.

Wat wij hier lizen was een opstandingsverhaal. Het wijst heen naar de opstanding van Jezus zelf. We leven in de Paastijd en vieren elke zondag de opstanding. Deze opstanding is in een oogwenk gebeurt en toch gaat er veel aan vooraf. Zuster hoop en zuster liefde hebben de Heer ervoor gezocht, aangesproken en hun tranen voor hem gestort. Ook ons geloof kan sterven, of, zoals Jezus zegt, slapen. Maar ook als ons hart koud is, al vier dagen in het

graf en de stank van de dood niet te verdragen, kan er van alles gebeuren. Want God heeft ons zo geschapen, dat wij niet voor één gat te vangen zijn. Als broertje geloof het opgeeft, komen zusje hoop en zusje liefde in actie. Wat is het toch, dat vreemde leven van ons? Wat schuilt daar toch achter? Wat beweegt ons ten diepste? Welk mysterie drijft ons toch? Johannes zegt er dit van, in vers 5: 'Jezus hield veel van Martha en haar zuster en van Lazarus'. Er is een liefde, die alles drijft. Deze liefde kwam Jezus openbaren. Het is een liefde die nooit opgeeft. Dat is de fluistering van het kruis van Golgotha. Achter al ons zoeken, tasten en vragen fluistert deze liefde ons toe: 'De Heer is daar en hij roept u.' Amen.